

ਅਧਿਆਇ 2

ਮੈਂਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ

ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ‘ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ’ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਟੇ ਜਾਂ ਜੌਂ ਦੀ ਭੇਟ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਭੇਟ ਲਈ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *minchah* (ਮਿਨਚਾਹ) ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ‘‘ਤੋਹਫਾ’’ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ‘‘ਵਰਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਵਿਆਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, [ਪਰ] ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲਗ ਪਿਆ।’’¹ ਆਰ. ਲੇਅਰਡ ਹੈਰਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਰਸਮੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਨਜ਼ਰਾਨਾ’ ਜਾਂ ‘ਨਜ਼ਰ’ ਹ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਉਤਪਤ 32: 13; 2 ਸਮੁਏਲ 8: 6)’’ ਅਤੇ ਇਹ ‘‘ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।’’² ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ CEV ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ *minchah* (ਮਿਨਚਾਹ) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਧੰਨਵਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ’’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (2: 1)। ਲੇਵੀਆਂ 2 ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ‘‘ਅੰਨ ਦੀ ਭੇਟ’’ (NASB; NIV; NKJV; NRSV; REB), ‘‘ਅਨਾਜ ਦੀ ਭੇਟ’’ (RSV; NAB; NJB), ਜਾਂ ‘‘ਭੋਜਨ ਦੀ ਭੇਟ’’ (ASV; NJPSV) ਹੈ।³

ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੋਮ ਬਲੀ ਦੇ ਵਰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ‘‘ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ’’ (2: 1; ਵੇਖੋ 1:2) ਲਿਆਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਇਸ ਦਾ ਭਾਗ ‘‘ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸੁਗੰਧਤਾ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ’’ (2:2; ਵੇਖੋ 1:9) ਸੀ। ਇਹ ਹੋਮ ਬਲੀ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਦੀ। ਨਾਲੇ ਉਸ ਭੇਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਸਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਦਾ ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਅਧਿਆਇ 2 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਪਕਾਏ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਕਾਈ ਗਈ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਖ਼ਾਸ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨਾਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਹੈ।

ਅਣਪਕਾਏ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ (2:1-3)

¹ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਭੇਟ ਮਹੀਨ ਆਟੇ ਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤੇਲ ਚੌਢੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲੁਬਾਨ ਪਾਵੇ ²ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਰੂਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਜਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਸਾਰੇ ਲੁਬਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਠ ਭਰ ਲਵੇ ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਵੇਦੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸੁਗੰਧਤਾ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਾੜੇ ³ਅਤੇ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦਾ ਵਾਧੂ ਸੋ ਹਾਰੂਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ 2 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਯਹੋਵਾਹ ਭੇਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 1. ਹੋਮ ਬਲੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਵੀ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਹੈ। ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ‘ਜ਼ਰੂਰ ਚੜ੍ਹਾਵੇ’ ਕਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ... ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਲਾ ਕੋਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਕਿਉਂ ਚੜ੍ਹਾਏਗਾ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ‘ਜਿਹੜੇ ਜਾਨਵਰ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ ਹੋਣ ਸਸਤੀ ਪੈਂਦੀ ਹੋਵੇ।’⁴ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਗ਼ਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਉਵੇਂ ਹੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਭੇਡ ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।⁵

ਹੋਮ ਬਲੀ ਅਤੇ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਬੇਹਤਰੀਨ ਭੇਟ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਹੀਨ ਆਟੇ ਦੀ ਅਣਪਕਾਈ ਭੇਟ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੇਲ (ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਜੈਤੂਨ ਦਾ ਤੇਲ) ਅਤੇ ਲੁਬਾਨ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਟੇ ਦਾ ਸੁਆਦ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੁਬਾਨ ਖਰੀਦਣਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 2. ਭੇਟ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਆਟਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤੇਲ ਅਤੇ ਲੁਬਾਨ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਯਾਜਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀ। ਅਤੇ ਯਾਜਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਜੱਗਵੇਦੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਅੱਗ ਨਾਲ ਭਸਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇਕ ਸੁਗੰਧਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਯਾਜਕ ਵੱਲੋਂ ਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਗਈ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਮਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਹਿਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੈ। ਇਕ ਸੁਝਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਮਰਨ ਲਈ’ ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਭੇਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਤੀਜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ‘ਸਮਰਨ ਲਈ’ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਉਹਨੂੰ ਬਰਕਤ ਦੇ ਕੇ ‘ਯਾਦ’ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।⁶ ‘ਸਮਰਨ ਲਈ’ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 3. ਇਸ ਆਇਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦਾ ਬਾਕੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਯਾਜਕਾਂ ਭਾਵ ਹਾਰੂਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤਰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪਵਿੱਤਰ ਡੇਰੇ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਵੇਦੀ ਦੀ ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ‘ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ’ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਯਾਜਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਜਿਵੇਂ ‘ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਚੌਪਟੇ ਵਿਚ’ (6: 16) ਉਹਨੂੰ ਖਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜੇਕਬ ਮਿਲਗ੍ਰੋਮ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ:

... ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਰਫ ਯਾਜਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਖਾਧਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਤੁਲਨਾ 6:26-29; 10:12-13; 24:9; ਗਿਣਤੀ 18:9-10)। ਜਦ ਕਿ ਸਿਰਫ 'ਪਵਿੱਤਰ' ਸਹੂਲਤਾਂ [ਯਾਜਕਾਂ ਦੀ 'ਵਾਧੂ ਆਮਦਨੀ' ਜਾਂ ਲਾਭ] ਯਾਜਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੁੱਧ ਜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਥਾਂ ਤੇ ਖਾਧੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ (10:14-15; 22:1-16; ਗਿਣਤੀ 18:11-19)।⁷

ਮੈਂਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦੇ ਯਾਜਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ।⁸

ਪਕਾਏ ਹੋਏ ਮੈਂਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ (2:4-10)

⁴ਜੇ ਤੂੰ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਲਿਆਵੇਂ ਤਾਂ ਉਹ ਤੇਲ ਨਾਲ ਗੁੰਨੇ ਹੋਏ ਮੈਂਦੇ ਦਾ ਪਤੀਰੇ ਫੁਲਕਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ਯਾ ਤੇਲ ਨਾਲ ਚੋਪੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੱਠੀਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।
⁵ਅਤੇ ਜੇ ਤੇਰਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਇੱਕ ਤਵੇ ਉੱਤੇ ਪਕਾਈ ਹੋਈ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੇਲ ਨਾਲ ਗੁੰਨੇ ਹੋਏ ਪਤੀਰੇ ਮੈਂਦੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ⁶ਤੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤੇਲ ਪਾਵੀਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਹੈ। ⁷ਅਤੇ ਜੇ ਤੇਰਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਤਵੀ ਵਿੱਚ ਪਕਾਈ ਹੋਈ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੇਲ ਨਾਲ ਗੁੰਨੇ ਹੋਏ ਮੈਂਦੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ⁸ਅਤੇ ਤੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਵੀਂ ਅਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਜਾਜਕ ਦੇ ਅੱਗੇ ਧਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਵੇਦੀ ਕੋਲ ਲਿਆਵੇ ⁹ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਲਈ ਉਸ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਸਾੜੇ, ਇਹ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸੁਗੰਧਤਾ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਹੈ ¹⁰ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਤੋਂ ਰਹਿ ਜਾਏ ਸੋ ਹਾਰੂਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ।

ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਜਿੱਥੇ ਅਣਪਕਾਏ ਆਟੇ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਉੱਥੇ ਇਹ ਪਕਾਏ ਹੋਏ ਆਟੇ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ 2:4-10 ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ 2:1-3 ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਹਨ।

ਆਇਤਾਂ 4-10. ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇ ਪਕਾਉਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। (1) ਮੈਂਦਾ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ (2:4)। (2) ਤਵੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ (2:5)। (3) ਇਕ ਹੋਰ ਬਦਲ ਤਵੀ ਵਿਚ ਪਕਾਉਣਾ ਵੀ ਸੀ⁹ (2:7)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਚੁਣਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਪਕਾਇਆ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਕਾ ਕੇ ਯਾਜਕ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਅਣਪਕਾਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ (ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਪਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ), ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। (1) ਉਹ ਮੈਂਦੇ ਦੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ (2:4-7)। (2) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (2:4-7)। (3) ਸਿਮਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭੇਟ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸੁਗੰਧਤਾ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਸੀ (2:9)। (4) ਜਿਹੜਾ ਰਹਿ ਜਾਏ ਉਹ ਯਾਜਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (2:10)।

ਮੈਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ਾਸ ਨਿਯਮ (2:11-16)

¹¹ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤੁਸਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣੀ ਕੁਝ ਖ਼ਮੀਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਸਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖ਼ਮੀਰ ਨਾ ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਦ ਸਾੜਨਾ। ¹²ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਤੁਸਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਪਰ ਉਹ ਸੁਗੰਧਤਾ ਕਰਕੇ ਜਗਵੇਦੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾੜਿਆ ਨਾ ਜਾਏ ¹³ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਚੜ੍ਹਾਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਰਲਾਵੀਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨੇਮ ਦਾ ਲੂਣ ਨਾ ਘਟਾਵੀਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਲੂਣ ਚੜ੍ਹਾਵੀਂ ¹⁴ਅਤੇ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਪਹਿਲਿਆਂ ਫਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹਰੇ ਸਿੱਟੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਅਰਥਾਤ ਪੂਰੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਲੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਚੜ੍ਹਾਵੀਂ ¹⁵ਅਤੇ ਤੂੰ ਉਸ ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਵੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲੁਬਾਨ ਧਰੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਹੈ ¹⁶ਅਤੇ ਜਾਜਕ ਉਸ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਦਿਆਂ ਦਲਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਓਸ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੁਬਾਨ ਸਣੇ ਸਾੜੇ। ਇਹ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਹੈ।

ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇਣਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੁਣੇ। ਪਰ ਉਹਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 11. ਇਹ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖੋਂ ਆਇਤ 11 ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ (ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘‘ਸੁਗੰਧਤਾ ਕਰਕੇ ਜਗਵੇਦੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ’’ ਵਾਲੀ; 2: 12) ਭੇਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖ਼ਮੀਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਨਹੀਂ ਰਿਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖ਼ਮੀਰ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਦ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਗਲਣ, ਸੜਨ ਅਤੇ ਮੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।¹⁰ ਪਰ ਆਰ. ਕੇ. ਹੈਰਿਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਖ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਅਸੁੱਧ ਜਾਂ ਬੁਰਿਆਈ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ (ਤੁਲਨਾ ਕੂਚ 23: 16-17; 34: 22-23; ਲੇਵੀਆਂ 23: 17-18)।¹¹

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਮੀਰ ਸੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਦ ਖ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਕਾਈ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਆਦ, ਬਨਾਵਟ ਅਤੇ ਪਾਚਕਤਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।¹²

ਪਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੈਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੂਰਤੀ ਦੀਆਂ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਨ ਬਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਜਿਸ ਵੀ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਦੇ ਦੀ ਕੋਈ ਭੇਟ ਪਕਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਖ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਨਾ ਸ਼ਹਿਦ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 12. ਇਹ ਆਇਤ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ (*re'shith; ਰੇਸ਼ਿਥ*) ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਦੇ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਨੂੰ ਜਗਵੇਦੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (23:10, 11; ਗਿਣਤੀ 18:12; ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 18:4), ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਖ਼ਮੀਰ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।¹³

ਆਇਤ 13. ਇਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖੋਂ, ਆਇਤ 13 ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਮੀਰ ਦੀ ਤਾਂ ਮਨਾਹੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਚੜ੍ਹਾਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਰਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਫੇਰ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ। ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਵਾਕ ਖੰਡ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨੇਮ ਦਾ ਲੂਣ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਲੂਣ ਦਾ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵਿਚ ਨੇਮ ਦੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਗਿਣਤੀ 18:19; 2 ਇਤਹਾਸ 13:5)। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੂਣ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮਗਰ ਸਹੀ ਸਹੀ ਕਾਰਣ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਯਮ ਬੜਾ ਸਾਫ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਦੇ ਦੀਆਂ ਪਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਭੇਟਾਂ ਵਿਚ ਲੂਣ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 14-16. ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੈਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ‘‘ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ’’ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲਿਆਂ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ (2:14)। ਹੋਰਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ‘‘ਪਹਿਲੇ ਫਲ’’ ਯਾਜਕਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ (23:10, 11; ਗਿਣਤੀ 18:12; ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 18:4)। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰਾਨੇ ਲਿਆਉਣ ਤੇ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਯਾਜਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੇਲ ਅਤੇ ਲੁਥਾਨ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (2:15)। ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾੜਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (2:16)। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਬਾਕੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ।

ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ਾਸ ਨਿਯਮ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ‘‘ਤੋਹਫ਼ਾ’’ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ‘‘ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇਕ ਸੁਗੰਧਤਾ’’ (2:2) ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਭੇਟ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਦਰਿਆਇਲ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਕਦਰਦਾਨ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ‘‘ਸ਼ੁਕਰੀਆ’’ ਆਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਰਪਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐੱਫ਼. ਮੇਅਰਿਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਉਹਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤਾਇਤ ਅਤੇ ਬੇਹੱਦ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਰੂਪ [ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ] ਦਿੰਦੇ

ਹੋਏ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੈ।¹⁴

ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਕਦੇ ਇਕੱਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੀਣ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।¹⁵ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਗਿਣਤੀ 15:4-10, ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਕਿੰਨੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਉਹ ਦਿਓ (ਅਧਿਆਇ 2)

ਮੁਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਉਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ। ਹੋਮ ਬਲੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸਰਾਏਲੀ ਬਲਦ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਬਲਦ ਉਸ ਤੋਂ ਨਾ ਪੁੱਜਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਲੇਲਾ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਤੋਂ ਡੰਗਰ ਨਾ ਪੁੱਜਦਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਪੰਛੀ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਭੇਡਾਂ ਜਾਂ ਡੰਗਰ ਨਾ ਹੋਣ (ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ) ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੋਵੇ।

ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ‘ਆਪਣੀ ਉਕਾਤ ਅਨੁਸਾਰ’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 16:2) ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਉਕਾਤ ਜਾਂ ਆਮਦਨੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ‘ਕੰਗਾਲ ਵਿਘਵਾ’ ਦੀਆਂ ‘ਦੋ ਦਮੜੀਆਂ’ ਦੇ ਦਾਨ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾਨਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਉਸ ਦਾ ਮਾਪ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਮਾਪ ਨਾਲੋਂ ਫ਼ਰਕ ਸੀ (ਲੂਕਾ 21:1-4)। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਲੋਕ ਕਿੰਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਈ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਭਾਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ਜੋ ਕਰ ਜਾਂ ਦੇ ਸੱਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹਰ ਦਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋਈਏ, ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਓਨਾਂ ਦਈਏ। ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ‘ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ’ ਯਹੋਵਾਹ ਲਈ ਓਨੀ ਹੀ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਸੀ, ਜਿੰਨੀ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਲਦ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭੇਟ।

ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ (ਅਧਿਆਇ 2)

ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੱਤ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਮ ਬਲੀਆਂ, ਮੈਂਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ, ਅਤੇ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ *ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ* ਭੇਟਾਂ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਹਰ ਇਸਰਾਏਲੀ ਨੂੰ ਹੋਮ ਬਲੀਆਂ ਜਾਂ ਮੈਂਦੇ ਦੀਆਂ

ਭੇਟਾਂ ਜਾਂ ਧੰਨਵਾਦ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਸੀ। (ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਭੇਟਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਨਿਯਮ ਠਹਿਰਾਏ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਭੇਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ।)

ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਦੀ ਸਮਝ ਆਈ? ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦਾਨ, ਦੇਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 16: 1, 2)। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ; ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਦੇਣਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਦੇਣਾ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਬੇਘਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ, ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਲਾ ਸਾਨੂੰ ਯਤੀਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ, ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ, ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੇ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਅਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ? ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਪਿਘਲ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਆਦਰਸ਼ ਮਕਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਹ ਭਰਾ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੌਲਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ:

... ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਰਤਾਵੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਬਹੁਤਾਇਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਾਢੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਤ ਵੱਡੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿਲੀ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ... ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪ [ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ] ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਭਈ ਸਾਡੀ ਵੀ ਉਸ ਪੁੰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਉਸ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੈ ਸਾਂਝ ਹੋਵੇ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8:2-4)।

ਜੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਲੋਕ ਹੋਮ ਬਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਦੇ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਭਲਾ ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ?

ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ! (ਅਧਿਆਇ 2)

ਪਕਾਈ ਹੋਈ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਸਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਬੂਲ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸਰਾਏਲੀ ਯਹੋਵਾਹ ਅੱਗੇ ਅੰਨ ਦੀ ਭੇਟ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਕਾ ਸਕਦਾ ਸੀ: ਤੰਦੂਰ ਵਿਚ, ਤਵੇ ਤੇ ਜਾਂ ਫਰਾਈ ਕਰਕੇ। ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਭਾਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ, ਯਹੋਵਾਹ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ!

ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣਾ ਗਲਤ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ! ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਇਸ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਉਸ ਭੇਟ ਨੂੰ ਖ਼ਮੀਰ ਨਾਲ ਪਕਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਖ਼ਮੀਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਲੂਣ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਿਚ ਖ਼ਮੀਰ ਹੈ? ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ! ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਲੂਣ ਦੇ ਪਕਾਈ ਗਈ ਹੈ? ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ!

ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੰਦਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾਦਾਬ ਅਤੇ

ਅਬੀਹੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅੱਗੇ ਹੋਮ ਬਲੀਆਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਅੱਗ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ (ਲੇਵੀਆਂ 10: 1-11)। ਦਾਉਦ ਵੱਲੋਂ ਸੰਦੂਕ ਨੂੰ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਵੇਲੇ ਉਜ਼ਾਹ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ (2 ਸਮੂਏਲ 6: 7)। ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਜਾ ਉਜ਼ੀਆਹ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਯਾਜਕ ਦੀ ਥਾਂ ਜੇ ਰਾਜਾ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਧੂਪ ਧੁਖਾ ਦਵੇ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਏਗਾ (2 ਇਤਹਾਸ 26: 16-23)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ!

ਭਲਾ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਈਏ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਉੱਚਤਮ ਹੋਕ, ਧੀਮੀ ਜਨਾਨਾ ਸੁਰ, ਉੱਚੀ ਮਰਦਾਨਾ ਸੁਰ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਈਏ ਜਾਂ ਨਾ। ਭਲਾ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ? ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5: 19 ਅਤੇ ਕੁਲੁਸੀਆਂ 3: 16 ਵਿਚਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਣੇ ਭਾਵ ‘‘ਜ਼ਬੂਰ ਭਜਨ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਗੀਤ’’ ਹੀ ਗਾਈਏ। ਭਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਧਾਰਮਿਕ ਗੁੱਟ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘‘ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜਾਂ ਨਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।’’ ਭਲਾ ਉਹ ਇਹ ਗੱਲ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਵਚਨ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਅੱਗ ਵਰਤਣੀ ਹੈ (ਲੇਵੀਆਂ 10: 1-11)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਭਲਾ ਅਸੀਂ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ!

ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ: ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ’’ (ਅਧਿਆਇ 2)

ਅੱਜ ਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਆ ਵਿਚ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਢੁਕਵੀਂ ਗੱਲ ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ’’ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਡੈੱਡਲਾਈਨ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਈਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਬਰਕਤ ਦੀ ਥਾਂ ਲਾਹਨਤ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਇਸ ਭੇਟ ਨੂੰ ਇਸੇ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਭੇਟ ਦੇ ਉਲਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਕੁਝ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਾਮ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਕਾਰਣ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *minchah* (ਮਿਨਚਾਹ) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਅੰਨ ਦੀ ਭੇਟ’’ (NASB; NKJV; NLT; NIV) ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। KJV ਵਿਚ ‘‘ਮਾਸ ਦੀ ਭੇਟ’’ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ‘‘ਗਿਫ਼ਟ’’ (*doron*, ਡੋਰੋਨ) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਇਹੀ ਅਰਥ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਉਤਪਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਏਸਾਉ ਕੋਲ ‘‘ਨਜ਼ਰਾਨਾ’’ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਕੋਲ ‘‘ਸੁਗਾਤ’’ ਘੱਲੀ

(ਉਤਪਤ 32: 13 [14]; 43: 11)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿਚ ‘‘ਤੋਹਫ਼ੇ’’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਹਦੇ ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੀ।¹⁶

ਹੋਮ ਬਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਵਿਚ ਇਕ ਫ਼ਰਕ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਨ ਲਹੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ (ਲੇਵੀਆਂ 17: 11, 14; ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 9: 4)। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਿਰਫ਼ ਓਸੇ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਓਸੇ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਜਾਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਨਹੀਂ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜਣਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਫਲ ਵਿਚ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅੱਗੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ (ਉਤਪਤ 1-4)। ਹੋਮ ਬਲੀ (ਹਾਬਲ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ) ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਫਲ (ਕਇਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ) ਦੋਵੇਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਸਨ (ਉਤਪਤ 4)। ਕਇਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਨਾ ਕਬੂਲਿਆ ਜਾਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਕਇਨ ‘‘ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਫਲ ਤੋਂ’’ ਕੁਝ ਲਿਆਇਆ ਸੀ (ਉਤਪਤ 4: 3)। ਇਹ ‘‘ਇੱਜ਼ੜ ਦੇ ਪਹਿਲੋਂਠਿਆਂ’’ ਨਾਲੋਂ ਜਿਹੜੇ ਹਾਬਲ ਨੇ ਲਿਆਂਦੇ ਸਨ, ਉਲਟ ਸੀ (ਉਤਪਤ 4: 4; ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਹਾਬਲ ਦੀ ਭੇਟ ਲੇਵੀਆਂ 1 ਵਿਚਲੀ ਹੋਮਬਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਸੀ।

ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਫਲ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਬਰਕਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਭੇਟ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵੀ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਮੈਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਣਕ ਹੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਓ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀਸਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਛੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਭੁੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫ਼ਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਬਲਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਅੱਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖ਼ੁਦਾ ਸਾਰੀ ਫ਼ਸਲ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਭੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (2: 1, 2, 4-7, 11-16)। ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ‘‘ਮੈਦਾ’’ ਸੀ (2: 1, 2)। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਖ਼ਰੀਦਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੀਸਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੂੜ੍ਹਾ, ਘੱਟਾ-ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲਾ ਮੈਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਸ਼ੱਕਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖਾਧੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਰੋਟੀ ਮੋਟੇ ਖੁਰਦਰੇ ਆਟੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਮਹੀਨ ਆਟੇ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਪਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਪੱਧਰ (ਬਿਨਾਂ ਸੂੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਮੋਟੇਪਣ ਦੇ) ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਸੀਹ ‘‘ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ’’ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 4: 15) ਸੀ, ਭਾਵ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਖੁਰਦਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਹ ‘‘ਕੱਲ ਅਤੇ ਅੱਜ ਅਤੇ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ’’ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13: 8)। ਪੌਲਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਸਾਥੋਂ ‘‘ਮਸੀਹ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਅਤੇ ਬੇਦੋਸ਼’’ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 1: 10)। ਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ

‘‘ਨਿਸ਼ਕਪਟ’’ ਦੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*epikrinēs*, ਈਲਿਕ੍ਰਾਈਨਸ) ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ।’’¹⁷ ਕਈ ਵਾਰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਤਪਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਭਾਂਡੇ ਤਿੜਕ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੇਈਮਾਨ ਵਪਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੜਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਮ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਬਾਕੀ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਚੌਕਸ ਗਾਹਕ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪਰਖ ਕੇ ਮੋਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਮੋਮ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨੈਤਿਕ ਦਾਇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਰੂਪਕ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਖਰ੍ਹਵੇ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਹਨ, ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਭਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਲਈ ਦੂਜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ਆਟੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤੇਲ ਰਲਾਉਣਾ ਸੀ (2: 1, 2, 4, 5, 7)। ਵਚਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਤੇਲ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜੈਤੂਨ ਦਾ ਤੇਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹⁸ ਮੈਂਦੇ ਵਾਂਗ ਇਹ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਜੈਤੂਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਫਿਰ ਪੀਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤੇਲ ਨੂੰ ਨਿਚੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਤੇਲ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਅਨਾਜ ਦੇ ਆਟੇ ਨੂੰ ਰਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹⁹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਜੈਤੂਨ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਠਹਿਰਾਏ ਮਸਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਸਹ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਰਾਜਿਆਂ 19: 15, 16)।

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਲਈ ਮਸਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵੇਲੇ (ਲੂਕਾ 3: 21, 22) ਆਤਮਾ ਕਬੂਤਰ ਵਾਂਗ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰਿਆ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਜਦ ਮਸੀਹ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਮੰਦਿਰ (ਸਿਨਾਗੋਗ) ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਘੱਲੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਾਈ:

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਆਤਮਾ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਸਹ ਕੀਤਾ ਭਈ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ ਸੁਣਾਵਾਂ। ਓਸ ਮੈਨੂੰ ਘੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੰਧੂਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟਣ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਾਂ, ਤੇ ਕੁਚਲਿਆਂ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਛੁਡਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਾਂ (ਲੂਕਾ 4: 18, 19)।

ਆਤਮਾ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 2: 38; ਗਲਾਤੀਆਂ 4: 6; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1: 13, 14)।

ਭੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤੀਜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ਲੁਬਾਨ ਸੀ (2: 1, 2)। ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੀ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਦ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ (2: 11) ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਖ਼ਮੀਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਲੁਬਾਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਰਹਿੰਦੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਹਿਕ ਧੂਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਤੇ ਹੀ ਨਿੱਕਲਦੀ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ‘‘ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ (ਤੁਲਨਾ ਜ਼ਬੂਰ 141: 2)’’ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।²⁰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਭੇਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ‘‘ਸਿਮਰਨ’’ (2: 2) ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸੜਿਆ ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਰੋਟੀ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਮਹਿਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਲੁਬਾਨ ਮਿਲਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸੜਨ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਨਾਲ ਉੱਠਣ

ਵਾਲੀ ਮਹਿਕ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੁਗੰਧਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਲੁਬਾਨ ਵਿਚ ਦੁਆ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਬਗ਼ੈਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਰਨੇਲਿਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ‘ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਅਤੇ ਦਾਨ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਪਹੁੰਚੇ’ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 10:4)। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿਚ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੁਧਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧੂਪ ਨੂੰ, ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 5:8; 8:3)।

ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੁਆਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀਰੂਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਮਸੀਹ (ਮੈਦੇ ਵਾਂਗ) ਆਤਮਾ (ਤੇਲ) ਨਾਲ ਮਸਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ (ਲੁਬਾਨ) ਚੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 5:7 ਆਖਦਾ ਹੈ, ‘‘[ਮਸੀਹ] ਨੇ ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਬਹੁਤ ਢਾਹਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਅੰਝੂ ਕੇਰ ਕੇਰ ਕੇ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸੱਕਦਾ ਸੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਭੈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਦੀ ਸੁਣੀ ਗਈ।’’

ਇਸ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਭੇਟਾਂ ਲਈ ਚੌਥੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ਲੂਣ ਸੀ (2:13)। ਸਾਡੇ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਆਮ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਲੂਣ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚੀਜ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਰਾਚੀਨ ਪੂਰਬੀ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੂਣ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਅਹਿਮ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋ ਸਨ। ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ ਲੂਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖਾਣਾ ਨੇਮ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ। ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਨੇਮ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਲਾਬਾਨ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਉਤਪਤ 31:44-46)। ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨੇਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦਾ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਗਿਣਤੀ 18:19; 2 ਇਤਹਾਸ 13:5)।

ਪ੍ਰਤੀਰੂਪ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਉੱਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹੁੰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦ ਯਿਰਮਿਯਾਹ ਨੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਮ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਇਸਰਾਏਲ (ਕਲੀਸੀਆ) ਵਿਚਕਾਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨਾਲੋਂ ਫ਼ਰਕ ਹੋਣਾ ਸੀ (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:31-34)। ਉਸ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 8:8-12 ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ਰਕ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਧਰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਸਵਾਨ’’ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕਦੇ ਚੇਤੇ ਨਾ’’ ਕਰਨਾ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 8:12)। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:14-16)। ਇਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਤੇ ਉਸ ਨੇਮ ਦੇ (ਲੂਣ) ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 2:38; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:7)।

ਜਗਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ (2:2, 9)। ਅਧਿਆਇ 1 ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੋਮ ਬਲੀ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਵੰਡੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਅਨੰਦ ਲਈ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾੜੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਏ ਗਏ ਮੈਦੇ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਭਾਗ ਹੀ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਦਾ ਬਾਕੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਜੇ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (2:3, 10), ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਯਾਜਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਬੂਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਲਈ ਯਾਜਕਾਈ ਦੇ ਗੋਤਰ ਵਜੋਂ ਲੇਵੀ ਦੇ ਗੋਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਸਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਦਦ ਲਈ ਬਾਕੀ ਦੇ ਗੋਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਵੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਨੇ ਦੇਣੇ ਸਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਯਾਜਕਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ‘ਪਵਿੱਤਰ’ ਕੰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਾਜਕ ਛੁਹੰਦੇ, ਪਹਿਨਦੇ ਜਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਯਾਜਕਾਂ ਦਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਸਬੰਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਲ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਜੀਉਂਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੋ ਕੇ ਆਤਮਕ ਘਰ ਉੱਸਰਦੇ ਜਾਓ ਭਈ ਜਾਜਕਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਡਲੀ ਬਣੋ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਓਹ ਆਤਮਕ ਬਲੀਦਾਨ ਚੜ੍ਹਾਓ ਜਿਹੜੇ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ... ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਵੰਸ਼, ਜਾਜਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਮੰਡਲੀ, ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਮ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਖਾਸ ਪਰਜਾ ਹੋ ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦਿਆਂ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੋ ਜਿਹ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਨ੍ਹੇਰੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਚਰਜ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਸੱਦ ਲਿਆ (1 ਪਤਰਸ 2:5-9; ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅੱਗੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭੇਟ। ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਾਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਹੈ ਸੀ (ਉਤਪਤ 2:15)। ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਕਨਾਨ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਦਾਖ਼ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇਣੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਬੇਹਤਰੀ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਸ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣਾ ਸੀ (ਉਤਪਤ 12:1-3; 22:18)। ਇਸਰਾਏਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਪਹਿਲਾ ਰਾਜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਤਮਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣਾ ਸੀ।¹

ਅੱਜ ਆਤਮਿਕ ਇਸਰਾਏਲ ਜੋ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਹੈ, ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗਾਂ ਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਉਹੀ ਹਵੇਗਾ, ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਬਰਕਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੁੱਲ ਟਾਈਮ ਵਰਕਰ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਫਲ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਪੌਲਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਲਈ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3:9 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ: ‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਖੇਤੀ ਅਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਭਵਨ ਹੋ।’ ਆਇਤਾਂ 5 ਤੋਂ 8 ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਪਰ ਵਾਧਾ ਦੇਣਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰੀਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਫਲ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਵਾਂਗ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ:

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਦਾਨ ਹੋਈ ਹੈ ਮੈਂ ਸਿਆਣੇ ਰਾਜ ਮਿਸਤ੍ਰੀ ਵਾਂਗੂੰ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੇ ਹਰੇਕ ਸੁਚੇਤ ਰਹੇ ਭਈ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਨੀਂਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਦੂਜੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸੱਕਦਾ ਅਰ ਉਹ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਨੀਂਹ ਉੱਤੇ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ, ਬਹੁਤ ਮੁੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ, ਲੱਕੜਾਂ, ਘਾਹ ਅਤੇ ਭੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰੇ। ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਕੰਮ ਪਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਦਿਨ ਉਹਨੂੰ ਓਘਾੜ ਦੇਵੇਗਾ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗ ਆਪੇ ਹਰੇਕ ਦਾ ਕੰਮ ਪਰਖ ਦੇਵੇਗੀ ਭਈ ਉਹ ਕਿਸ ਪਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਦੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਟਿਕਿਆ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਬਦਲਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਸੜ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਸੜਦਿਆਂ ਸੜਦਿਆਂ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3:10-15)

ਸਾਰ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਮਿਹਨਤ ਵਿਚ ਬਰਕਤ ਅਤੇ ਵਾਧਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸਾਥੋਂ ਨਿਮਰਤਾਪੂਰਵਕ ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ‘‘ਕਲੀਸੀਆਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੀਕਰ ਜੁੱਗੋ ਜੁੱਗੋ ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਵੇ। ਆਮੀਨ’’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 3:21)।

ਮੈਕਸ ਟਾਰਬਟ

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਕਲਾਈਡ ਐੱਮ. ਵੂਡਸ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ-ਗਿਣਤੀ-ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ*, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵੇ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ, ਜਿਲਦ 2 (ਸ਼ਰੇਵੇਪੋਰਟ, ਲੁਇਸਿਆਨਾ: ਲੈਂਬਰਟ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1974), 6. ²ਦ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰ'ਜ਼ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 2, ਉਤਪਤ-ਗਿਣਤੀ, ਸੰਪਾ. ਫ੍ਰੈਂਕ ਈ. ਗੋਬਲਾਇਨ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਜ਼ੇਡਵਰਵਨ ਪਬਲੀਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1990], 541 ਵਿਚ ਆਰ. ਲੇਅਰਡ ਹੈਰਿਸ, ‘‘ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ।’’ ³KJV ਵਿਚ *minchah* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਮਾਸ ਦੀ ਭੇਟ’’ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ‘‘ਅੰਨ੍ਹੇ ਬਲੀ’’ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੱਧਕਾਲੀ ਢੰਗ’’ ਸੀ (ਆਰ. ਕੇ. ਹੈਰਿਸਨ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ*, ਦ ਟਿੰਡੇਲ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ [ਡਾਉਨਰਜ਼ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1980], 49)। ਆਧੁਨਿਕ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ‘‘ਮਾਸ ਦੀ ਭੇਟ’’ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ⁴ਬਿੱਲ ਟੀ. ਆਰਨੋਲਡ ਐਂਡ ਬ੍ਰਾਇਨ ਈ. ਬੇਅਰ, *ਐਨਕਾਉਂਟਰਿੰਗ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ, 1999), 120. ⁵ਜੌਰਜ ਏ. ਐੱਫ. ਨਾਈਟ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ*, ਦ ਡੇਅਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1981), 18. ⁶ਗਰਹਰਡ ਵੌਨ ਰੈਡ, *ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਬਿਓਲੋਜੀ*, ਅਨੁਵਾਦ ਡੀ. ਐੱਮ. ਜੀ. ਸਟਾਲਕਰ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਹਾਰਪਰ ਐਂਡ ਰੋਅ, 1962), 257. ⁷ਦ ਇੰਟਰਪ੍ਰੇਟਰ'ਜ਼ ਵਨ-ਵੌਲਿਊਮ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਬਾਈਬਲ, ਸੰਪਾ. ਚਾਰਲਸ ਐੱਮ. ਲੇਅਮਨ (ਨੈਸ਼ਵਿਲ: ਅਰਬਿੰਗਟਨ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1971), 69 ਵਿਚ ਜੇਕਬ ਮਿਲਗੋਮ, ‘‘ਦ ਬੁਕ ਆਫ਼ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ।’’ ⁸ਗਰਹਰਡ ਐੱਸ. ਗਰਸਟੈਨਬਰਗਰ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਅਨੁਵਾਦ ਡਗਲਸ ਡਬਲਯੂ. ਸਟੋਟ, ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ (ਲੁਇਸਵਿਲ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਜੌਨ ਨੌਕਸ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1996), 42. ⁹‘‘ਤਵੀ’’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ (*marchesheth*, ਮਰਚੇਸੇਥ) ਢੱਕਣ ਵਾਲੀ ਕੜਾਹੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਲੁਡਵਿਗ ਕੋਹੇਲਰ ਐਂਡ ਵਾਲਟਰ ਬਾਮਗਰਟਨਰ, *ਦ ਹਿਬਰੂ ਐਂਡ ਅਰੈਮਿਕ ਲੈਕਸਿਕਨ ਆਫ਼ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਸਟੱਡੀ ਐਡਿ., ਅਨੂ. ਐਂਡ ਸੰਪਾ. ਐੱਮ. ਈ. ਜੇ. ਰਿਚਰਡਸਨ [ਬੋਸਟਨ: ਬਿੱਲ,

2001], 1:634.) ¹⁰ਜੇਕਬ ਮਿਲਗੋਮ, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 1-16*, ਦ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਡਬਲਡੇ, 1991), 188-90.

¹¹ਹੈਰਿਸਨ, 54. ਵੇਖੋ 2 ਇਤਹਾਸ 31:5. ¹²ਉੱਥੇ ਹੀ, 55। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ 'ਖ਼ਮੀਰ' ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਮੱਤੀ 16:6; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:8), ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਕੇਤ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਮੱਤੀ 13:33)। ਖ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਇਸ ਦੇ ਰਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਲਿੰਗੀ ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਾੜਾ, ਸੰਦਰਭ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ¹³ਵੂਡਸ, 7. ¹⁴ਦ ਪੁਲਪਿਟ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 2, *ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ, ਗਿਣਤੀ*, ਸੰਪਾ. ਐੱਚ. ਡੀ. ਐੱਮ. ਸਪੈਨਸ ਐਂਡ ਜੋਸੇਫਸ ਐੱਸ. ਐਕਸਲ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਜ ਪਬਲੀਸਿੰਗ ਕੰ., 1950), 23 ਵਿਚ ਐੱਫ. ਮੇਅਰਿਕ, 'ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ।' ¹⁵'ਸੈਦੇ ਦੀ ਭੇਟ 'ਹੋਮ' ਅਤੇ 'ਸੁੱਖ ਸਾਂਦ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ' ਦੇ ਨਾਲ ਯਹੋਵਾਹ ਅੱਗੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਲੇਵੀਆਂ 9:4, 17; 14:10, 20, 21, 31; 23:13, 37; ਗਿਣਤੀ 8:8)' (*ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ: ਪੈਂਟਾਟਿਊਕ*, ਸੰਪਾ. ਟੀ. ਡੇਸਮੰਡ ਅਲਗਜੈਂਡਰ ਐਂਡ ਡੇਵਿਡ ਡਬਲ-ਯੂ. ਬੇਕਰ [ਡਾਉਨਰਜ਼ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 2003], 714 ਵਿਚ ਰਿਚਰਡ ਈ. ਐਵਰਬੈਕ, 'ਸੈਕਰਿਫਾਈਸਜ਼ ਐਂਡ ਆਫਰਿੰਗਜ਼')। ¹⁶ਐੱਸ. ਐੱਚ. ਕੈਲੋਂਗ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ*, ਜਿਲਦ 3ਜੀ (ਪੰਨਾ ਰਹਿਤ: ਏ. ਸੀ. ਆਰਮਸਟ੍ਰਾਂਗ ਐਂਡ ਸਨ, 1899; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਮਿਨਿਆਪੋਲਿਸ: ਕਲੋਕ ਐਂਡ ਕਲੋਕ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅਨ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1978), 63. ¹⁷*ਥਿਓਲੋਜੀਕਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਸੰਪਾ. ਗੋਰਹਾਰਡ ਕਿੱਟਲ, ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਪਾ. ਜੈਫਰੀ ਡਬਲਯੂ. ਬ੍ਰੈਮਿਲੇ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਜ ਪਬਲੀਸਿੰਗ ਕੰ., 1964), 2:397 ਵਿਚ ਫ੍ਰੈਂਡ੍ਰਿਕ ਬੁਸਲ, "eilikrines." ¹⁸ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਪੂਰਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ¹⁹ਹੈਰਿਸਨ, 50. ²⁰ਉੱਥੇ ਹੀ।

²¹ਕੈਲੋਂਗ, 66.